



Uunga
Demokraatit Inatsisartunut ilaasortaataitai

23-12-2020
Suliap normua 2020 - 16587
All. id. 15626245

Tarnikkut innarliisarneq pillugu § 37 naapertorlugu apeqqummut nr. 156-imut akissut

Postboks 260
3900 Nuuk
Oqarasuaat (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 66 66
E-mail: iian@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Qujanaq apeqqutitut. Apeqqutigineqartut akinissaannut ilanngussassanik Justitsministereqarfimmut pissarsiniartoqarsimavoq. Justitsministereqarfiup akissutai uingasunngorlugit allataapput.

1. §§ 3, 4-lu inatsimmi nr. 329, Martsip 30-at 2019-imeersoq kunngip peqqussutaatigut Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqarnissaanut Naalakkersuisut suliniuteqassamaarpat? Akissut tunngavilersorneqassaaq. Akissut tunngavilersorneqassaaq.

Danskit akisussaaffeqarfiisa ineriartortinnissaannut nutarternissaannullu Naalakkersuisut Jutsitsministereqarfimmik suleqateqarput, taamaaliornikkut ullutsinnut naleqqussagaassammata.

Inatsimmi nr. 329, 30. marts 2019-imeersumi pineqartumut aalajangersakkanik Kalaallit Nunaannut atortussanngortitsisinnaanermut Kalaallit Nunaanni Pinerluttulerinermut Inatsisip allannguuteqarnissaa pisariaqarpoq, taamaalilluni tarnikkut innarliisarneq immikkoortinneqassammat nassuiarneqarlunilu.

Kalaallit Nunaanni Eqqartuussiveqarneq pillugu Siunnersuisoqatigiinni ulloq 19. september 2019 ataatsimiinnermi nakuusertarneq pillugu Pinerluttulerinermut inatsisip aalajangersagartaata allanngortinnissaa eqqartorneqarpoq, taamaalilluni tarnikkut innarliisarneq aamma ilaatinneqarsinnaassammat. Justitsministereqarfimmit tassunga atatillugu taaneqarpoq, taamatut inatsimmik allannguneq suliat amerlanerulernerinik kinguneqarnissaa naatsorsuutigisariaqartoq, politiinillu suliat annertoqisumik ilaneqassasut.

Taamaattorli peqatigisaanik Justitsministereqarfimmit nalilerneqarpoq, aalajangersakkap ilanngunneqarnissaa naleqquttuusinnaasoq, inatsimilli allannguutaaratarsinnaasumik suliaqarnermut atatillugu politiinut saniatigut sunniutaasussat annertunerusumik misissortariaqartut.

Justitsministereqarfiup inassutaa Siunnersuisoqatigiit akuersaarpaat.

Ullumikkut tarnikkut innarliineq suussusia malillugu unioqqutitsilluni pinngitsaaliisarnermut, siorasaarisarnermut paarsinerlunnermullu tunngasutigut pinerluttulerinermut inatsimmi aalajangersakkanut ilaareersoq malugineqassaaq.

Pinerluttulerinermut inatsimmi nakuuserneq pillugu aalajangersakkami allannguinermi taamaalilluni tarnikkut innarliineq ilaavoq, tassanimi tarnikkut innarliineq inatsisunik sulianut atatillugu ukiumoortumik pingaarnersiueranut Justitsministereqarfiup Naalakkersuisullu suleqatigiissutaannut ilaammat. 2021-2022-imi pingaarnersiueranut tarnikkut innarliisarnerp pinerluuteqartarnermut immikkut ilaatinneqarnissaa Naalakkersuisut kissaatit saqqummiussinikuupput.

2. Pillaasarnermut inatsimmi nakuuserarneq pinerlunninngortinneqarnissaanut peqqussummik eqqussisoqassappat isumalluutit piginnaaneqarnerillu suut pisariaqartinneqassappat?

3. Peqqussut eqqunneqassappat aningaasartuutitigut qanoq naleqassava?

Justitsministereqarfik ima ilisimatitsissuteqarpoq:

"Akissutissatut atugassanik Justitsministereqarfik Rigspolitiinit Naalagaaffiup eqqartuussissuserisuanillu oqaaseqaatinik pissarsiniarnikuuvoq.

Apeqqutip nr. 2-p aamma nr. 3-p akinissaannut Naalagaaffiup eqqartuussissuserisua Rigspolitiillu ima ilisimatitsipput:

"Rigspolitiit Naalagaaffiup eqqartuussissuserisualu oqaaseqaammut atugassamik Kalaallit Nunaanni Politimesterimit oqaaseqaammik pissarsiniarnikuupput.

Kalaallit Nunaanni Politimesteri ilaatigut ima ilisimatitsivoq:

"Apeqqut 2 pillugu: Pillaasarnermut inatsimmi nakuuserarneq pinerlunninngortinneqarnissaanut peqqussummik eqqussisoqassappat isumalluutit piginnaaneqarnerillu suut pisariaqartinneqassappat?"

Tarnikkut innarliineq pillugu danskit aalajangersagaat pillaasarneq pillugu inatsisaanni nr. 329-imi, 30. marts 2019-imeersumiiippoq, imalu oqaasertaqarluni:

"§ 243. Inoqutigiinni allani attuumassutilik qanimulluunniit attuumassutilik imaluunniit siusinnerusukkat inoqutigiinnut taama attuumassuteqarnikuusoq, piffissallu ingerlanerani uteqqiasumik allamik sakkortuumik nikanarsaanermik, innarliinermik imaluunniit kannguttaatsuliornermik pissusilersorsimasoq, ileqqussaannngitsumillu allamik aqutsiniarnermik pissusilersortoq, tarnikkut innarliinermut akiliisinneqassaaq imaluunniit ukiut pingasut angullugit parnaarunneqassaaq."

Inatsisissatut siunnersuutip saqqummiunneqartup (2018/1 LSF 139-p) nassuiaatitaani ilaatigut ima allassimasoqarpoq:

"Taamatut aalajangersagaq inatsimmut atuuttumik
annertusissutaassaaq, tassami tamatumani pineqarmata
pissusilersorneq inatsit atuuttoq naapertorlugu
pillaassutigineqarsinnaanngitsoq, pissusilersornerlu
pillaassutaareersinnaasoq.

Oqaatigineqassaaq aalajangersagassatut siunnersuutigineqartumi
oqaatsit "tarnikkut innarliineq" pillugu nassuiaatip nalinginnaasumik
atuuttup aalajangersarneqarnissaa siunertaanngimmat.

Aalajangersagassatut siunnersuummi unioqquitsinerup suliani
assignngitsuni assignngissuteqarsinnaanera pissutigalugu,
unioqquitsinernut pillaanerup aalajangersimasumik annertussusissaata
taaneqarsinnaanera periarfissaanngilaq. Taamaattorli
tunngaviliunneqarpoq pinerlineqarsimasumut tassunga pillaasarnermut
inatsimmi § 244-mi, imm. 1-imik uteqqiasumik unioqquitsinermi pillaat
aallaavigalugu aalajangersakkap unioqquitinneqarnerani pillaat
annertussusiligaasassamat. Tassunga atatillugu
tunngaviliunneqarpoq, aalajangersagassatut siunnersuutip
unioqquitinneqarneranut pillaatip annertussusilerneqarnerani pillaatip
appasinnerpaat (ullunit 60-init sivikinnerusumik parnaarussaanissaq)
tunngaviatigut atorneqarnissaa pisariaqanngitsoq.

Suliani ataasiakkaani pillaatip aalajangiiffigineqarnerani, suliami pissutsit
attuumassutillit tamaasa pillugit eqqartuussiviit tigussaasumik
naliliisarnerat apeqqutaassaaq. Pillaatip aalajangersarneranut atatillugu
taamaalillutik nikanarsaanermik, innarliinermik imaluunniit
kannгуттаatsuliormermik iliuutsit qanoq ittuunerat sivilussusiallu,
pinerlineqartup atugai aamma pinerlineqartumut pissusilersornerup
sunniutai eqqartuussiviit ilaatigut apeqqutaatissavaat. Pillaatip
aalajangersarnerani pinerlineqartoq meeraanersoq,
piginnaasakitsuunersoq imaluunniit pinerliisimasumit arlaatigut timikkut
tarnikkullu piginnaanikinnerunersoq assersuutigalugu
pineqaatissiinermut sakkortusaataassaaq. Aammattaaq
pineqaatissiinermut sakkortusaataasariaqarpoq, meeqqap qanigisami
tarnikkut innarlerneqarnera najuuffigisimappagu."

Pisortanut aningaasaqarnikkut sunniutissai aamma
atortussanngortitsinermut sunniutissai pillugit ilaatigut ima
allaqqasoqarpoq:

"§ 243-mut siunnersuutigineqartoq malillugu tarnikkut innarliineq pillugu
ukiumut pillaanermik suliat ikittuussasut naatsorsuutigineqarpoq.
Tamatamani pingaarnertut pineqarput inatsisinik unioqquitsinernut
peqatigisaanik pillaanissamik malersuinissamat suliaasinnaasut allat,
assersuutigalugit persuttaanermut soorasaarinermullu tunngasunut
atatillugu. Pillaassutaasinnaasunik allanik ataatsikkut
malersugassaqartinnagu § 243-mut siunnersuutigineqartoq pillugu
unioqquitsinermi pillaanissamik malersuinissamat suliat
ikittuinnaassasut naatsorsuutigineqarpoq.

Eqqartuussivinnut sanilliullugu tarnikkut innarliineq pillugu politiinut unnerluussisussaataasumullu suliassat amerlanerunissaat naatsorsuutigineqarpoq, uppersaanissamummi tunngasut pissutigalugit sulianut taamaattunut atatillugu nalunaarutiginninnerit ilaannik eqqartuussivinni pillaatissat suliamik aallarniisoqarsinnaannginnera naatsorsuutigisariaqarmat.

Justitsministereqarfiup suliaqarfiinut inatsisitigut allannguinerup killilimmik aningaasartuuteqarfignerunissaanik kinguneqassasoq naatsorsuutigineqarpoq.....”

Apeqqutip 2-p akineqarnissaanut naliliinermi Kalaallit Nunaanni aamma Danmarkimi pinerloriaatsit kiisalu eqqartuussisarnikkut aaqqissuussinerit assigiinngissusiat isiginiarneqartariaqarpoq.

Kalaallit Nunaanni Danmarkimut sanilliullugu persuttaasarnermut suliat, illumi eqqissivilliornerit inuiaqatigiinnilu inuuniarnikkut ajornartorsiutit amerlanerusarput.

Taamaalilluni naatsorsuutigisariaqarpoq, tarnikkut innarliinermut aalajangersakkap atortussanngortinneqarnera Kalaallit Nunaanni politiinut unnerluussisussaataasumut (aamma eqqartuussivinnut Pinerluttunillu Isumaginnittoqarfimmu) Danmarkimi aalajangersakkat atuutilersinneqarnerani naatsorsuutigisamit sanilliullugu nukinnik atuiffiunerunermik nassataqassasoq.

Tamanna tunngavigalugu naatsorsuutigineqarsinnaavoq, tarnikkut innarliineq pillugu aalajangersakkat Kalaallit Nunaanni pinerluttulerineq pillugu inatsimmut ilanngunneqarnerisa malitsigisaanik sunniutissat Danmarkimut sanilliullugu piffissamik nukinnillu annertunerusumik atuiffiunissaanik kinguneqarumaassasut.

Justitsministereqarfiup suliamik piareersaanermut atatillugu taavaa:

”tarnikkut innarliisarnermut sulianut atatillugu tamatumani sulianilumi allani uppersaasiinikkut unammiligassaartoqarsinnaanera eqqumaffigineqartoq. Innimiilliorlunili pissusilersornerup pinerluutinngortinneqannginnissaanut tamanna naammattumik tunngavilersuutaasinnaanngitsoq Justitsministereqarfik isumaqarpoq.”

Politiitut ilinniarsimasut Kalaallit Nunaanni (eqqartuussivinni) suliaqartussat siullertut unnerluussisutut tunngaviatigut inissisimanerisa isiginiarneranni, politiitut ilinniarsimasut unnerluussisutut inissisimasut piginnaasaasa ineriartortinnissaannut nukinnik immikkut inissiisoqarnissaata pisariaqarnissaa naatsorsuutigisariaqarpoq, maanna nakuuserarnermik aalajangersakkamik unioqqutitsinermi suliambut sanilliullugu suliaqassagunarmat uppersaasiisarnermut atatillugu annertunerusumik piumasaqarfiusussanik, tamatumani nukinnik atuinissap annertussusissaa nalorninartortaqarpoq.

Apeqqut 3 pillugu. Peqqussut eqqunneqassappat aningaasartuutitigut qanoq naleqassava?

Siuliani akissut innersuussutigineqarpoq.

Politimesterip akissutaanik Naalagaaffiup eqqartuussissuserisua innersuussisinnaavoq, tassami Kalaallit Nunaanni Pinerluttulerinermut inatsimmi tarnikkut innarliineq pillugu pillaammut aalajangersakkamik atortussanngortitseratarsinnaaneq aningaasatigut killiliussatut atuuttuni ingerlanneqarsinnaassammata.

Taamatut naliliineq maanna iliuuserisartakkat ineriartornerannik tunngaveqarpoq, tamannalu allanngorsinnaavoq.

Apeqqutip akineqarnissaanut atugassatut Rigspolitiit ima oqaaseqarput:

”Rigspolitiiniit nalilernerqarpoq, pinerluttulerinermut inatsimmi tarnikkut innarliineq pinerluutinngortinneqarneranik aalajangersakkamik ilanngussinermi tarnikkut innarliinermik sulianillu attuumassutilinnik ilisimasaqarnerup annertusarnissaa pisariaqassasoq, assersuutigalugu inunni qanigisani nakuusernarnermik, marsenermik, peqqusiileqisitsisarnermik malersuinermillu, tamatumunngalu atatillugu pinerlineqartunik eqqoruminartunik aamma ilaqutariinni nakuusernermik nalaataqarsimasuni pissutsinik ilisimasaqarnerup siaruaannissaa pisariaqartoq. Tamanna Danmarkimi pisarpoq, ilaatigut tarnikkut innarliisartup, aarlerinartuusinnaasunik naliliinermut atugassianik, paasiniaalluni killisiueriaatsit aamma killilissiineq kiisalu pinerlineqartunik eqqoruminartunik sulianik ingerlatsisarnerup ilinniartitsissutiginerisigut.

Inatsit nr. 329, 30. marts 2019-imeersoq atorlugu pillaasarnermut inatsimmi immikkut aalajangersagaliortoqarpoq, tassanilu tarnikkut innarliineq pinerlunnertut isigineqalerpoq (§ 243): Aalajangersagaq taamaallaat atorneqassaaq inunni qanitarisani iliuitsinut tunngatillugu.

Aalajangersagaq taanna nutaaq malillugu pillaasarnermut inatsimmi § 243-imi tarnikkut innarliineq ima nassuiarneqarpoq:

”Inoqutigiinni allani attuumassutilik qanimulluunniit attuumassutilik imaluunniit siusinersukkut inoqutigiinnut taama attuumassuteqarnikuusoq, piffissaallu ingerlanerani uteqqiasumik allamik sakkortuumik nikanarsaanermik, innarliinermik imaluunniit kannguttaatsuliornermik pissusilersorsimasoq, ileqqussaannngitsumillu allamik aqutsiniarnermik pissusilersortoq, tarnikkut innarliinermut akiliisinneqassaaq imaluunniit ukiut pingasut angullugit parnaarunneqassaaq.”

Taamaalilluni oqaatigisariaqarpoq, pisortani oqartussaasutut sulisunik inuit attaveqaqatigiittarfiini peqqusiileqisitsisarneq qinngasaarinerillu § 243-mi tarnikkut innarliinermut ilaatinneqanngimmata. Pisortani oqartussaasutut sulisunik qinngasaarineq peqqusiileqisitsinerlu pillugit

suliat suliap qanoq ittuunera apeqqutaatillugu peqqusiileqisitsineq, malersuineq marsernerlu pillugit politiit iliuuseqarnissaannut suliat Rigspolitiit najoqqutassiaat naapertorlugit suliarineqartassapput.

Tarnikkut innarliineq pillugu sulianik politiit suliaqartarnerinut Nuna tamakkerluqu ilitsersuutit

Rigspolitiinit ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq, pillaasarneq pillugu inatsimmut aalajangersakkamik nutaamik § 243-mik (tarnikkut innarliisarneq pillugu immikkut pinerluttunngortitsineq pillugu) atortussanngortitsinermut atatillugu tarnikkut innarliineq pillugu sulianik politiit iliuuseqartarnissaannut Danmarkimi nunap immikkoortuini politeeqarfinnut ulloq 1. april 2019 nassiussuisoqarnikummat.

Ilitsersuutikkut pingaarnertut siunertarineqarpoq, nunap immikkoortuini politeeqarfiit aqqaneq-marluusut tarnikkut innarliineq pillugu pisariaqartumik ilisimasaqarnissaannut kiisalu ajunnginnerpaaq malillugu sulianik suussusersinissaannut atortussaqaarnissaannullu isumannaarinissaq. Ilitsersuutikkut pingaarnertut siunertarineqarpoq, nunap immikkoortuani politeeqarfiit aqqaneq-marluusut tarnikkut innarliisarneq pillugu pisariaqartumik ilisimasaqarnissaannik kiisalu ajunnginnerpaaq malillugu sulianik suussusersinissaannut atortussaqaarnissaannullu isumannaarinissaq. Naalagaaffiup eqqartuussissuserisua qanimut oqaloqatigalugu ilitsersuut Nationalt Efterforskningscenter-imit (NEC-mit) aamma Nationalt Forebyggelsescenter-imit (NFC-mit) suliarineqarput.

Tarnikkut innarliineq suunersoq ilitsersuummi annertunerusumik nassuiarneqarpoq, politiillu sulianik iliuuseqartarnissaannut najoqqutassianik imaqarluni, tassungalu atatillugu ilaatigut suliat qanoq suussusersineqartassasut, pilersinneqartassasut, nalunaarsorneqartassanersut, aarleqqutigineqarsinnaasunik naliliisoqartassasooq aamma misissorneqartassanersut, kiisalu ikiuutissatut illersuutissatullu iliuusissat suut aallartinneqarsinnaanersut. Tamatuma saniatigut nalunaaruteqarnerup nalaani pinerluffigineqartumut politiini suleqataasut qanoq immikkut mianerinninnissamut iliuuseqartarnissamik kiisalu pinerluffigineqartup kingunerlutsitsinermik iliuuserisartagaanik pinerlussimasullu peqqarniisaariaasiinut assigiinngitsunut paasisaqarnissamik ilitsersorneqartarlutik.

Ilitsersuutikkut pineqartut tassaapput kiffartuussivinni, saaffiginnittarfinni, upalungaarsimasuni, najukkami politiit aamma paasiniaanermi politiini sulisuusut, sulisuusullu sunik isumagisaqarnera apeqqutaatillugu ilitsersuut qppersakkatut atorneqarnissaa siunertaavoq.

Tarnikkut innarliisarneq pillugu suliani politiit iliuusissaannik ilitsersuummut ilaatigut ilaatinneqarportaaq inummik attaveqaatissamik aaqqissuussinermut ilitsersuut, nunap immikkoortuini politeeqarfinnut septembarimi 2019-imi nassiussuunneqarnikuusoq. Tassani takuneqarsinnaavoq, tarnikkut innarliineq pillugu suliani pinerlineqarsimasooq tunngaviatigut politiini attaveqaatissamik

tunineqartassasoq. Inuup attaveqaatigisap ilaatigut suliassarai pinerlineqartup inatsisinut atatillugu inissisimaneranik, suliap ingerlarna aamma eqqartuussivimmuut takkunnissamut atatillugu illersorneqarnissamut maleruagassanut atatillugu malittarisassanik ilitsersorneqarnissaa paasissutissinneqarnissaalu. Tamatuma saniatigut attaveqaatigisap isumannaassavaa, pinerlineqartoq nalunaarnermut atatillugu eqqartuussissuserisumik ilinniarsimasumik illersuisussamik ivertitsinissamut periarfissinneqarsimanersoq.

Rigspolitiinit nalilernerqarpoq, tarnikkut innarliinermik suliani iliuuseqartarnermut Kalaallit Nunaanni pissutsinut naleqqussakkamik immikkut ilitsersuummik suliaqarnissaq pisariaqartoq, peqatigisaanilli danskit ilitsersuutaat tamatumani isumassarsiorfigineqarsinnaassasoq.

Tarnikkut innarliisarneq pillugu politiini sulisunik ataavartumik ilinniartitsineq

Rigspolitiit ilisimatitsissutigisinnaavaattaq, aarleqqutigineqarsinnaasunik nalilersuinerneq atortuutinik SARA:SV-mik, SAM-imik aamma PATRIARK-imik atuinermut Rigspolitiit uppersaasiisarnermut pikkorissaagaangata, politiini sulisuusut tarnikkut innarlineq pillugu ataavartumik pikkorissartinneqartartut, atortuutillu pineqartut nakuusernermut toqutsinermullu atatillugu, kiisalu inooqatigiinnermut tunngasutigut, ataqqinaammik innarliinermut marseqarnermullu sulianut atatillugu aarleqquteqarsinnaanermik naliliinermut atorneqartartut. Ilinniartitsinertaaq Kalaallit Nunaanni Politiini sulisuusunut periarfissaavoq.

Tamatuma saniatigut Rigspolitiinittaaq ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq, politiit tunngaviummik ilinniartitaanerminni ilinniartut paasiniaalluni killisiuisariaatsimik ilinniartinneqartarmata, tamannami inassutigineqartarpoq tarnikkut innarlineq pillugu suliani killisiuinerneq atatillugu. Tamatuma saniatigut ilinniartut ataatsimut isiginninnerusumik inuit innarleruminartunik killisiuinerneq ilinniartinneqartarput, taamatuttaarlu pinerlineqarsimasumik innarleruminartumik suliarnik suliaqarnermut tunngasut assigiinngitsut iliuuseqarfiginissaannut sungiusarneqartarlutik. Tamanna aamma Kalaallit Nunaanni politiinngornianut atuuppoq.”

Illassutitut Justitsministereqarfiup ilisimatitsissutigisinnaavaa, Rigspolitiit Justitsministereqarfimmuut ilisimatitsinikkuummata, Kalaallit Nunaanni Pinerluttulerinerneq inatsimmi tarnikkut innarlineq pillugu pillaammut aalajangersakkamik atortussanngortitseratarnissaq aningaasatigut sunniutaasussat killiliussatut atuuttuni ingerlanneqarsinnaassammata.”

4. Naalackersuisut 2014-2017-imut nakuuserarnerneq periusissiaat, suliassamullu pilersaarussiaat nalilersorneqarsimava?

- a. **Aappiuppat, periusissiaq ingerlateqqinniarlugu qanoq iliuseqartoqarsimava?**
- b. **Naamiuppat, sooq periusissiaq nalilersorneqarsimanngila?**

Naalackersuisut persuttaasarneq akiorniarlugu periusissiaat iliussissatullu pilersaarutaat 2014-2017 pillugu naammassiat suliallu killiffissiorniarlugit suliat ingerlanerat pillugu ukiumoortumik nalunaarusiortoqartarpoq. Suliat ingerlanerat pillugu nalunaarusiat tunngaviatigut Inatsisartunut nassiunneqartarput, Naalackersuisullu pisortatigoortumik nittartagaanni aamma nassaarinqarsinnaallutik.

Periusissianik iliussissatullu pilersaarummi iliuserineqartut ataasiakkaat ataavartumik nalilersorneqartarput, arlaatigulluunniit iliuserineqartup atortussanngortinneranit misilittakkat malitseqartinneqartarlutik. Iliuutsinut ataasiakkaanut isummernissamut Naalackersuisut siumut isigisumik pitsaasumik tunngavissinneqartarput, taakkunanngalu arlallit suli naleqquttuusut nalilernerqartarlutik, taamaammallu ataavartumik neqeroorutinngortinneqartarlutik. Tamanna assersuutigalugu Alliamut aamma Illerninut atuuppoq.

Iliuserineqartunit ataatsimut tunngaviliullugit ilisimalikkat suliallu ingerlanerat pillugu nalunaarusiat ilaatillugit nakuusernarnerup ataqatigiissakkamik aqqissuussaasumillu suli pitsaaliornissaanut pilersaarummilu piffissaliunneqartoq aamma ilanngullugu Naalackersuisut tunngavissinneqartarput.

Nakuusernarnerup annikillisinnaasanut nakuuseqqittarnerullu Naalackersuisut annertuumik isiginiagaqarneranni suliaqarfinni allani aamma tamanna isiginiarneqartarpoq, taamaattumillu isiginiakkani allani aamma ilaatinneqarluni. Tamanna assersuutigalugu Angajoqqaat meeqqanik sumiginnaasarnerat akiorniarlugu nuna tamakkerlugu iliussissanut pilersaarut 2020-2030-mi, Naalackersuisut Ilaqutariinnermut Politikkiat 2020-2030-mi, Inuuneritta III-mi 2020-2030-mut meeqqat inuunerissut pillugit suleqatigiinnissamut Naalackersuisut periusissiaanni takuneqarsinnaavoq.

5. Timikkut, tarnikkullu nakuusernarnermut pinaveersaartitsiniarlutik Naalackersuisut allanik suliniuteqarsimanerlutik?

Nakuusernerup pitsaaliornissaanut Naalackersuisut ataavartumik isiginiagaqarput. Persuttaasarneq akiorniarlugu 2014-imiit 2017-imut Naalackersuisut Periusissiaat Iliussissatullu Pilersaarutaannut atatillugu iliuserisat arlallit pilersinneqarput, taamaammallu pilersaarummut piffissaliunneqartup saniatigut aamma nangingneqarpoq imaluunniit ataavartumik neqeroorutinngortinneqarluni. Matumani ilaatigut makku taaneqarsinnaapput:

Alliaq

Alliaq tassaavoq angutitut arnanullu kamattarnermik persuttaasarnermillu ajornartorsiuteqartunut katsorsartinnissamik neqeroorut. Alliaq 2016-imi pilersinneqarpoq, ullumikkullu Isumaginninnermut Aqutsisoqarfimmit ataavartumik neqeroorutaalluni. Neqeroorummi sammineqartarput timikkut nakuuserfigitinnermi tarnikkullu innarligaanermi ajornartorsiutit, ingerlanneqartarpullu nakuusernunut/innarliisunut taakkulu aapparimasinnaasaannik tarnip nakorsaanik oqaloqateqartarnerit. Alliaq neqeroorutaavoq ujartorneqarluartartoq, Isumaginninnermullu Aqutsisoqarfimmit iliuserisartakkanik misilittagaqarnerit aallaavigalugit ataavartumik ineriartortinneqarqittartoq.

Illeerit

Arnanut meeqqanullu nuna tamakkerlugu qimarnguik katsorsaavillu misiligummik suliniutitut 2014-imi pilersinneqarpoq. Illeerit pillugit 2018-imi nalilersuineri malunnarpoq, arnat meeqqallu persuttaanermik nalaatallit toqqissisimanartumik ineriartorfiusumillu ilaqtariinnermik peqqissumik inuuneqalernissamut periarfissinneqartartut, tamannalu qimarnguiit katsorsaariaasiatigut ilapittuutaasartoq. Illeerit ullumikkut ataavartumik neqeroorutaavoq.

Kattunneq

Suliniut Kattunneq 2019-ip tungaanut ingerlanneqarpoq. Qimarnguinni sulisorineqartut piginnaasamikkut qaffassaafigineqarnerat aqqutigalugu Kalaallit Nunaanni qimarnguinni suliniutigineqartut annertusaaffiginissaat, aamma oqartussaasoqarfiit assigiinngitsunik suliallit akornanni sulisut ilisimasallit ilaqtariinnermik persuttaasarnermik eqqorneqartunik suliaqartut, qimarnguinniit suleqatigineqarnerulernissaat suliniummi anguniagaapput. Kattunneq pillugu qimarnguinni nalilersuineri, Kattunnermi takutinneqarpoq qimarnguinni suleqataasut ilaatigut suliaminnut atatillugu nukittunerulernermik misigisimasartut kiisalu arnanik meeqqanillu tikilluaqqusisarneq pitsanngoriaateqarsimasoq. Kattunneq tassaavoq Mary Fondenip, Dannerip, Kalaallit Nunaanni qimarnguiit, Mælkebøttecenerip, Isumaginninnermut Inatsisinullu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfiup kiisalu OAK Foundation Denmarkip akornanni suleqatigiissutigineqartoq.

Angajoqqaat meeqqaminnut sumiginnaasarnerrannut Nuna tamakkerlugu Iliuusissatut Pilersaarut 2020-2030-mi, Naalakkersuisut Ilaqtariinnermut Politikkiani 2020-2030-mi, Kalaallit Nunaanni meeqqanut inuusuttunullu atugarliortunut pitsaannerusumik suliniuteqarnissaq pillugu kalaallit qallunaallu oqartussaasoqarfiisa assigiinngitsunik suliallit akornanni suleqatigiinneq 2020-2023-mi, Inuuneritta III-mi kiisalu imminortarneq pitsaaliorniarlugu periusissiasami ersarissumik takutinneqartutut nakuusertarnerup akiornissaanut pitsaaliorneqarnissaannullu Naalakkersuisut ataavartumik isiginiagaqarput, taakkulu tamarmik nakuusertarneq akiorniarlugu, toqqissimaneq pitsanngortinniarlugu qamuunalu peqqinnerulernissaq anguniarlugu suliniutinik iliuusissanillu imaqarput.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga


Martha Abelsen